

Standpunkt, end det ofte nu er Tilfældet, kan jeg dog ikke være blind for de Ulemper, der kunne udspringe af en saadan Ordning. Det er naturligt, at enhver Lærer maa ønske, at det ved Prøven maa gaa hans Elev saa godt som muligt; det er menneskeligt, om han i sin Eksamination kommer til at gøre nogen Forskel paa de forskellige. Naar den første Omstændighed vil kunne blive af stor Betydning ved private Undervisningsanstalter. Naturligvis lader der sig raade Bod paa disse Ulemper og adskillige andre, f. Eks. den uensartede Eksamination og Bedømmelse, ved at der oprettes en Censurkommission udrustet med tilstrækkelig Myndighed ikke blot til at bedømme Prøverne, men ogsaa til at gribe ind i Eksaminationen, hvor det maatte være nødvendigt. Vanffeligheden her turde blot blive den at finde Mænd med den rette Myndighed. Det ligger ikke al Tid saa let for os Danske at sætte alle uvedkommende Hensyn til Side netop i de Dage, hvor man huses med Gæstfrihed i Forstanderens Hjem. Men hvis en saadan Censurkommission oprettedes, udrustet med fornøden Myndighed ikke alene til at holde Eksamen, men ogsaa til at føre et stadigt Tilsyn baade med de offentlige Seminarier og med de private, som fik Lov til selv at afholde Eksamen, da synes det mig, at Staten uden Betænkelse kunde overlade ogsaa de private Seminarier at holde Eksamen. Man vilde i alle Tilfælde have en langt sikrere Garanti for en forsvarlig Lærereuddannelse ogsaa paa de private Seminarier, end man har nu, hvor en Eksamen med alle dens Tilfældigheder er den eneste Garanti.

Medens jeg saaledes ikke kan tillægge Spørgsmaalet den afgørende Betydning, man saa ofte vil tillægge det, men tværtimod maa mene, at saavel en Eksamenkommission som Eksamen ved Seminarierne har sine Fordele og sine Ulemper, er der et andet Spørgsmaal, jeg maa tillægge langt større Betydning, nemlig den aldeles uindtrede Udgang til at indstille sig til Eksamen uden nogen som helst Garanti for en forsvarlig Uddannelse. Overordentlig meget vilde der være vundet, hvis det bestemtes, at ingen kunde indstille sig til Skolelærereksamen uden at være dimitteret af et offentligt eller anerkendt privat Seminarium. Man vilde derved blive fri for mange uheldige Elementer ved Eksamensbordet. Dog maa jeg bemærke, at det store Antal Privatister, der aarlig figurerer i de officielle Lister, er noget vildledende, idet saavel de offentlige som adskillige af de private Seminarier (f. Eks. Fr. Zahles Kvinde-Seminarium) kun „indfiller“ eller vedkender sig den Del af deres Elever, de anse for tilstrækkelig modne og forberedte, medens de øvrige saa gaa op som „Privatister“ for at fylde op i de faldnes saa talrige Stare. Man behøvede vistnok slet ikke at forbyde Privatforberedelse, der jo undertiden kan være fortræffelig, men blot fastslå, at ikke enhver Lærer uden videre kan lade sine Elever gaa op til Skolelærereksamen; men at disse, inden de møde ved Eksamen, først maatte indstille sig til en forsvarlig Dimissionsprøve ved et offentligt eller anerkendt privat Seminarium. Jeg tror, at en saadan Bestemmelse vilde raade Bod paa saare mange af de Ulemper, hvorunder vi nu lide og navnlig give de private Seminarier et Hold paa deres Elever, som de nu helt sabne.

At give Seminarierne Udgang til at indvirke paa Eksamens Udfald ved paa Forhaand enten efter en Aarsprøve eller efter et vist Støn over samtlige Forhold at opgive en vis bestemt Karakter i hvert enkelt Fag, kunde have sine Fordele ved at modvirke den Tilfældighed i Udfaldet, der nu en Gang er uadskillelig fra enhver Eksamen. Men det vil medføre mangfoldige praktiske Ulemper, Klager over Uretfærdighed o. s. v., især hvor Eksamenkommissionens Dom over den aflagte Præstation og Seminariets Dom over den daglige Dygtighed kom til at afvige for stærkt fra hinanden.

Det andet Spørgsmaal, der er rejst, er dette, om der maatte være Grund til at forandre Eksamens hele Ordning saaledes, at Prøven i praktisk Færdighed og Pædagogik blev gjort til en særskilt Eksamen, der kunde tages sammen med den øvrige Eksamen, men ogsaa indtil tre Aar senere. Det vilde naturligvis være høist uheldigt, om en saadan Bestemmelse skulde føre til, at man paa Seminarierne lod den egentlige Lærereuddannelse ligge, nøjedes med en vis Kundskabsmeddelelse og overlod Eleverne selv senere i Livet paa Skolebørnens Bekostning at staffe sig en vis fagmæssig Rutine. Men det kan paa den anden Side ikke nægtes, at det under de nuværende Forhold er vanskeligt eller umuligt for Seminarierne at staffe Eleverne en virkelig betryggende praktisk Uddannelse. Der turde undertiden være et vist Misforhold mellem, hvad der fordres og bør fordres ved Eksamensbordet, og hvad der kan naas i den korte Tid med unge umodne Elever, selv om Seminarierne sætter aldrig saa stor Kraft ind paa denne Del af Vejledningen. Nogle Aars Arbejde i Ro under en kyndig og erfaren Lærers Vejledning vilde bidrage meget til at sætne, hvad der var indøvet paa Seminarierne. Naturligvis maatte den, der ikke endnu havde bestaaet Prøven i praktisk Færdighed og Pædagogik, være udelukket fra at saa An-